

TONG yulduzi

№ 11
(66448)

2004 yil
15 - 21 mart

Gazeta 1929 yil
1 avgustdan chiqa
boshlagan

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:

O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOY HARAKATI.

ASSALOM,
NAVRO'ZI OLAMI

Atak-chechak qilib turgan navbahor,
Navro'z bilan xushlashib handon otdi.
Xonish qilib turgan qushlar har nahor,
Bog'lar kezib, ra'nolarga so'z qotdi.

Qoshlarida o'sma qizaloqlarning,
Sochlariga taqildi gulbargaklar.
Yonog'i hol bo'ldi qizg'aldoqlarning,
Qozonidan toshganda sumalaklar.

Turnalar qaytib keldi ertak olib,
Varragin uchirgan bolakaylarga.
Qo'shiqlar aytib keldi, kela solib
Sho'ng'ib oldi chuldiragan soylarga.

Halimdek momolarim halim tuyib,
Xina qo'ygan qo'llarida gul tutdi.
Dehqon bobom bu olam qovoq uyub,
Olmasin deb oromini unutdi.

Baraka urug'lari tushdi yerga...
Ona tuproq ayamah sahovatini!
Mehnat zavqi qorishib halol terga,
Barqaror baxt esh qilar saodatini!

UMIDA.

BOZORI KASOD DEHQON

Bir qishloqda ikki dehqon yonma-yon yashar, bolalarini boqish uchun tinmay mehnat qilishar ekan. Bir bahor ular o'z yeriga sabzi ekishibdi. Bir xil mehnat qilib, bir xil hosil olishibdi. O'z mehnat ne'matlarini bozorga olib chiqib bir joyda sota boshlashibdi. Birinchi dehqon kelgan xaridorni qaytarmabdi. Ikkinchi dehqon qimmat narx so'rab sabzilarini sotmay o'tiraveribdi. Xaridorlar ham rangi-yu, katta-kichikligi birdek bu mahsulotga ikkinchi dehqon nega baland narx qo'yganiga hayron bo'lishib, birinchi dehqondan sabzi sotib olishibdi. Qo'lga mo'may pul tushgan birinchi dehqon qoplarini yig'ishtirib, turli sovg'a-salomlar bilan uyiga ravona bo'libdi. Qadr-qimmatini pul bilan o'lchab o'zini o'zgalardan ustun qo'ygan ikkinchi dehqonning esa bozori kasodga uchrab, savdosi yurishmabdi. «Sahovatning bag'ri keng», deb shunga aytisalar kerak-da.

Nafisa HOTAMOVA,
Farg'ona viloyati, Beshariq tumanidagi
33-maktabning 6-«YE» sinf o'quvchisi.

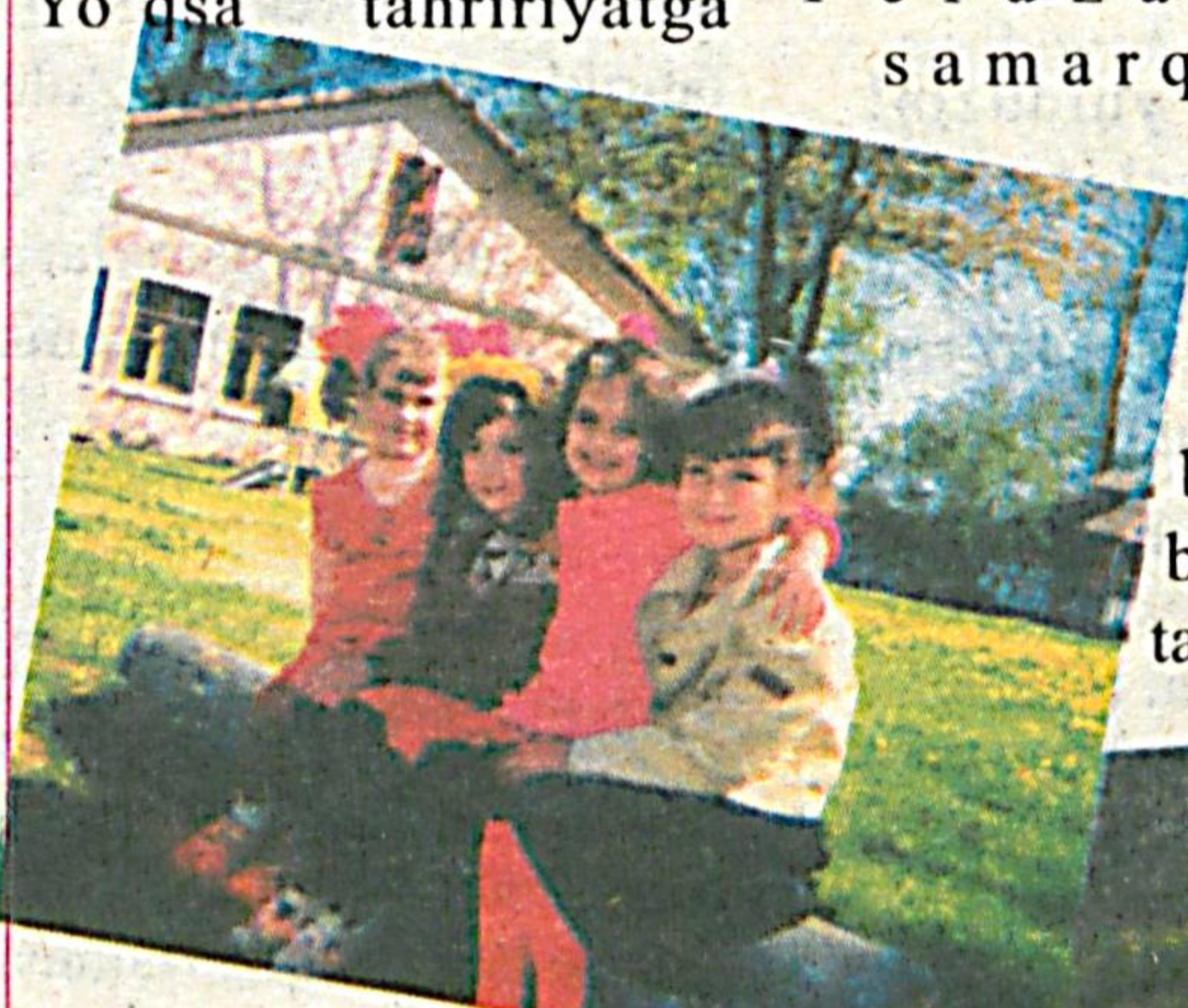
QUVONCHIMNING CHEKI YO'Q

Salom, «Tong yulduzi»! Bugungi quvonchimning cheki yo'q. Afsus, oramizda olis masofa bor-da. Yo'qsa tahririyatga

erishdim. Agar ruxsat bersang, sahifalaring orqali o'z dugonalarim buxorolik Madinabonu, toshkentlik Sevarabonu, Feruzabonu, samarqandlik Lolaxonlarni kirib kelayotgan «Navro'z» bayrami bilan tabriklasam.

Xushxabar

Dugonajonlar, qalbingiz go'zallik va nafosat bayrami «Navro'z» kabi zavq-shavqqa to'lsin. Hamisha Mustaqil yurtigingizning bepoyon dalalarida ochilgan gul-chechaklar kabi yashnab yuring. Uyingizdan tinchlik, xotirjamlik arimasin.

qo'limdagi bir dasta maktublarni ko'tarib, yeldek uchib borardim. O'zbekistonlik yangi do'stlaringa qulluq qilardim. Ushbu maktublarni qayta-qayta o'qidim. Bunday shodlikka aziz gazetam, sen tufayli, jonkuyar xodimlaring tufayli

Anastasiya SUDNIK,
Belorussiya Respublikasi, Magiloyov viloyati,
Tatarika qishlog'idagi
1-maktabning 4-sinf o'quvchisi.

Kattalar e'tibor bering

DAFTARIMDAN UYALDIM

Dars boshlandi. O'qituvchi o'tgan darsni birma-bir so'ray boshladi. Nodir ham daftarini partasi ustiga qo'yib, kechasi allamahalgacha yozgan inshosini ochdi. Ne ko'z bilan ko'rsinki, daftarda fizikada yozilgan formulalar qalashib yotardi. U beixtiyor «voy» deb baqirib yubordi.

-Ustoz, men insho daftarimning o'rniga boshqasini olib kelibman, - dedi xafa bo'lib.

-Ustiga yozib qo'ysang bo'lmasmidi?..

-Ustida yozadigan joyi ham yo'q-da, - o'rtog'ining gapini ma'qullashdi bolalar.

Ushbu voqeani bejiz hikoya qilmadim. Hozirgi ishlatayotgan daftarlarimiz jildining bir xilligi, turli hayosiz rasmlarning aks ettirilishi bizni ranjityapti. Ayniqsa, tunov kuni bo'lib o'tgan bir voqea meni o'yantirib qo'ydi: yo'lakda quy sinfda o'qiydigan bir qizaloq yig'lab ketayotgan ekan. Sababini so'rasam, sinfidagi bolalar, daftarining ustida uyatsiz rasm bor ekan, deya izza qilishibdi. Qizcha esa arazlab uyiga ketayotgan ekan.

Bu holga nima deysiz, aziz mutasaddi amakilar?

Nilufar KUSHERBOYEVA,
Toshkent viloyati, Yangiyo'l
tumanidagi 48 - o'rta maktabning
7 - sinf o'quvchisi.

BOLALAR BOG'CHASIDA O'QIYMIZ

Biz «Sho'rtan» gaziga 8 kilometr ga yaqin masofada yashasakda, bizga hamon tabiiy gaz yetib kelmagan, suv tarmog'i o'tkazilmagan. Maktabimiz avariya holatiga tushib, ag'anab ketganiga mana uch yildan oshib qoldiyu, yangi maktab hamon bitkazilmagan. Hozirgacha bolalar bog'chasida o'qib kelayapmiz. Qaniydi mutasaddilar ushbu xatimni «Tong yulduzi» gazetasida o'qib, yangi maktab binosini tezroq tugatib berishsa. Axir bog'cha bilan maktab bitta binoda bo'lishi mumkinmi?

Fazilat MEHMONOVA,
Qashqadaryo viloyati, G'uzor tumanidagi
Juma Boymurodov nomli 36 - o'rta maktabning 9-«B» sinf o'quvchisi.

MENI HAM MAQTANG....

Salom «Tong yulduzi»! Sening sahifangda tengdoshlarim Mahfuza va Manzuralarning suratini ko'rib, ular yozgan maqolalarni o'qib meni ham senda chiqqim keldi. Chunki sut va qatiq sotib, buzoqchasining pulini to'plagan

Mahfuza ham, qishki salatlar tayyorlashda o'ysisiga ko'maklashib, olqish olgan Manzura ham bizning B.Tillayev ko'chamizda yashashadi. Mahallamiz bolalari ularning surati chiqqan gazetani hammaga maqtashib, Mahfuza va Manzuralarni ham rosa maqtashdi. Men ham maqtov eshitgim keldi. Shuning uchun o'zimni qanday maqtashlari haqida o'ylay boshladim. Rost, ayrim o'g'il bolalarga o'xshab ko'chamizdan o'tganlarning o'rog'ini, ketganlarning ketmonini olmayman. Qizlarining ham sochidan tortib, yig'latmayman. Oyijonim va dadam aytgan yumushlarni o'z vaqtida bajaraman. Xullas, maqtasa arzigulik bolaman. Yozganlarimni bo'rttirib, suratimni gazetada chiqarsangiz bas.

Salom bilan Temur ABDURAHIMOV.

AJOYIB SOVG'A BO'LDI

Bayram arafasida har birimiz onalarimizga, ustozlarimizga qanday sovg'a tayyorlash haqida o'ylanib qolamiz. Biz ustozlarimiz Mavjuda opa Sultonova hamda Naima opa Obidovalar bilan birgalikda bayramga antiqa sovg'a hozirladik. 5-8-sinf qizlari ishtirokida ko'rik-tanlov uyushtirdik. Bayramimizga maktabimizda uzoq yillar davomida mehnat qilgan, hozirda qarilik gashtini surayotgan faxriy ustozlarimizni, kam ta'minlangan, boquvchisini yo'qotgan onaxonlarimizni va albatta o'z onajonlarimizni taklif qildik. Bellashuv katta shodiyonaga aylanib ketdi. Tanlov so'ngida yo'nalishlar bo'yicha g'oliblar e'lon qilindi. Unga ko'ra 7 - «A» sinf o'quvchilari uchinchi, 5 - «V» sinf o'quvchilari ikkinchi hamda 8 - «D» sinf o'quvchilari birinchi o'ringa loyiq topildilar. G'oliblarni maktabimiz direktori Sveta opa Azizxo'jayeva qizg'in tabriklab, esdalik sovg'alari, «Faxriy yorliq»lar bilan taqdirladilar.

Onalarimiz, ustozlarimizga tayyorlagan antiqa «sovg'amiz» hammaga manzur bo'lgani ularning yuz-

ko'zlaridan sezilib turardi. Ayni kunlarda «Navro'z» ayyomiga bag'ishlab o'tkaziladigan «Balli, qizlar!» tanloviga qizg'in hozirlik ko'ryapmiz.

Nigora HUSNIDDIN qizi,
Toshkent shahar, Sobir Rahimov tumanidagi
29 - maktab o'quvchisi.

MEHR QALBDA YASHARKAN

Jajjigina qizaloq Sonya ikki yoniga qo'g'irchoqlarini o'tqizib sochlarini to'g'riladi. So'ngra, Olyaxon buvijoni hamisha takrorlaydigan: «Qizim, sen katta bo'lsang albatta shifokor bo'lasan, oq xalat egnidagi bu insonlar juda mehribon», degan so'zlarini ko'nglidan o'tkazib, o'zicha qo'g'irchoqlarini tomog'ini, tishlarini, quloqlarini birma-bir tekshirib chiqdi. Hammasi joyida, bajargan ishidan mamnun bo'lgan qizaloq qo'llarini ikki yoniga yoyganicha turgan joyida chir aylandi. Mana shunga ham ancha yillar o'tibdi. Buvijonining duolari ijobat bo'lib, endilikda bu qizaloq haqiqiy shifokor Sonya opaga aylangan. Narpay tumanidagi Muqimiy mahallasining qo'li yengil hamshiralardan sanaladi.

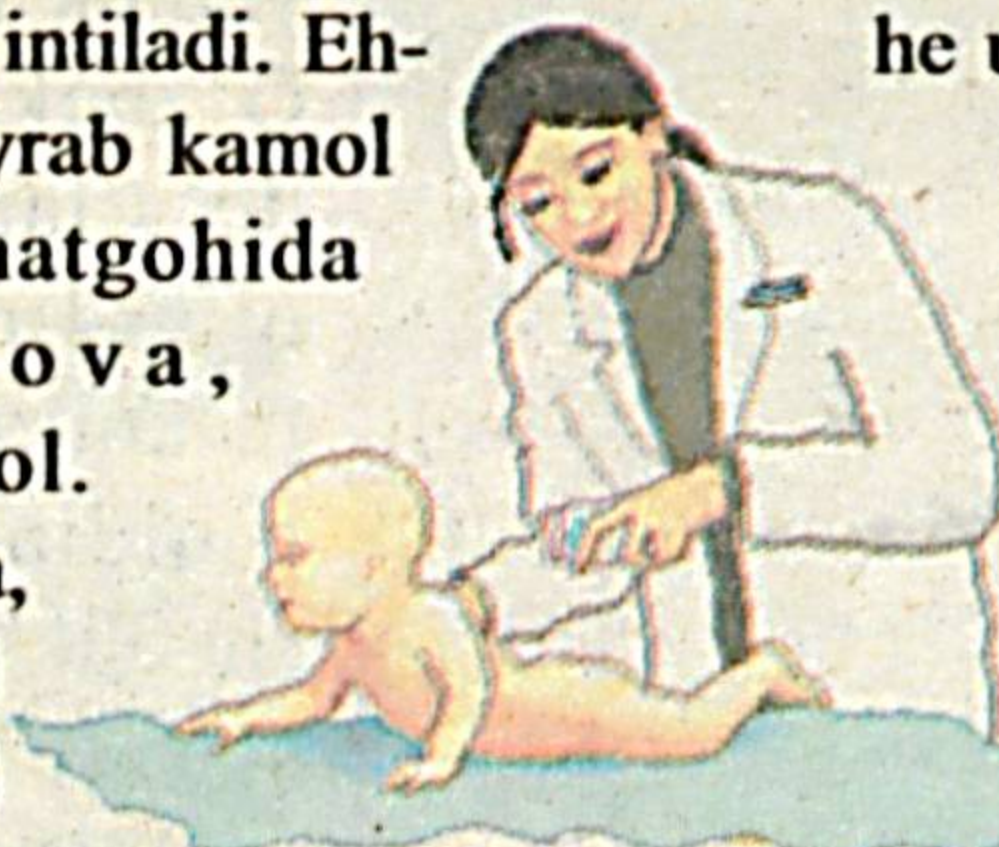
Yordam berishga intiladi. E-hona bag'rida yayrab kamol Bolalar maslahatgohida Anna Murodova, hamisha faol.

Lola Alixo'jayeva, qilishadi. Ahil t u f a y l i tez-tez tibbiy

bepul tibbiy xizmat ko'rsatilmoqda.

Gippokrat qasamiga sodiq bo'lgan shunday qo'li yengil shifokorlar yana ham ko'paysin.

Nurbekjon OTABEK o'g'li,
Samarqand viloyati, Narpay tumanidagi «Muqimiy» mahallasi.

Kechani kecha, kunduzni kunduz demay insonlarga qo'lidan kelganicha he uning qo'lida shifo topgan qanchadan-qancha go'daklar, bugun topmoqda. Tuman markazining Oqtosh shahrida joylashgan qator yillardan buyon mehnat qilib kelayotgan Sonya go'daklarni emlash, ularga bepul tibbiy muolajalar ko'rsatishda Bolalar maslahatgohida Oysha Mahkamova, Jamila Hakimova, Adolat Xudoyorova singari o'z kasbining jonkuyarlari mehnat jamoa yetakchisi Abdirashid Rahmonovning sa'yi-harakati maktablarda, bog'chalarda bolajonlarni shifokorlar guruhi ko'rikdan o'tkazib, barcha emlash ukollari o'z vaqtida qilinib,

SHIFOKORLARGA RAHMAT!

O'zingizdan qolar gap yo'q, biz bolajonlar juda sho'x bo'lamiz. Onalarimizning tanbehlariga quloq solmay, yengil kiyinib yuramiz. Natijada turli kasalliklarga chalinib qolamiz. Oddiygina shamollash bo'lib, asoratsiz o'tib ketsa yaxshiku-ya. Lekin menga o'xshab... Keling, yaxshisi bir boshdan gapirib beraqolay. Kunlar sovuq bo'lishiga qaramay ko'pincha yengilgina kiyinib yuraverardim. Onamning tanbehlariga e'tibor ham bermasdim.

Oqibatda oyog'imni shamollatib qo'ydim. Kasalim zo'rayib, chap oyog'imning son suyaklari yiringlab ketibdi. O'sha kunlarda oyijonimning siqilganlarini bir tasavvur qiling-a. Ko'rsatmagan shifokorlari qolmadi, ijobiy natija bo'lmadi. Shunda Toshkentdagi 14- shifoxonaga olib bordilar. Shifokorlar meni yaxshilab tekshirishgach, faqat jarrohlik yo'li bilangina shifo topishim mumkinligini aytishdi. Meni qo'li yengil Oliy toifali shifokorlardan Butovchenko Yevgeniy Gerasimovich, Aziza opa Dautova hamda Oliy toifali hamshira Dilorom opa Niyozovalar bilimlariga bor mehrlarini qo'shib davolashdi. Qarabsizki, mutlaqo umidimni uzib qo'ygan oyog'im bir yarim oy ichida tuzalib, men yurib ketdim. Bu kunlarni qanchalar orziqib kutgandim. Ayniqsa, oyijonimning quvonganlarini aytmaysizmi?!

Buning uchun shifokorlarimdan behad mamnunman. Ularga «Tong yulduzi» gazetasi orqali o'z minnatdorligimni bildirmoqchiman: Qo'lingiz dard ko'rmasin, aziz shifokorlar!

Madina SUBANOVA,
Toshkent viloyati, Parkent tumani.

ABRORNI TANIYSIZMI?

Axror Tojiyev nomidagi 20 - o'rta maktabga borib Abror Ergashevni so'ragudek bo'lsangiz, ha, anavi karatechi bolani aytyapsiz-da, deyishadi. O'zi endigina 1-sinfda o'qisa-da, hammaga tanilishga ulgurgan Abrorjon sportning karate turi bilan shug'ullanadi. 5 yoshligida tatamiga chiqib, o'ziga munosib raqiblar bilan kuch sinashib, «Musobaqaning eng yosh qatnashchisi» nomiga sazovor bo'lgandi. Kumite bo'yicha 1-darajali, kata bo'yicha 3-darajali diplom sohibi bo'lishga ham ulgurdi. O'z ustida tinimsiz ishlashi, mashqlari o'z samarasini berdi. O'zbekiston 3- chempionatida karate bo'yicha bolalar va o'smirlar o'rtasida o'tkazilgan kata bahslarida qatnashib, 3-o'rin hamda bronza medali sohibi bo'lgan bo'lsa, O'zbekiston kubogi kumite bahslarida faxrli 2-o'rinni egallab, kumush medal bilan qaytdi. Hozirgi kunda Abror Karate milliy federatsiyasi prezidenti, 6 DAN sohibi Nurxon Nafasovning eng yosh va umidli shogirdlaridan biri sanaladi. Undan ustozining umidi katta: Kelajakda o'z yutuqlari bilan yurtimiz sharafigini eng yuksak cho'qqilarga olib chiqishiga ishonadi.

Gulchehra BEGALIYEVA,
Toshkent san'at institutining 1-kurs talabasi.

Sport saboqnomasi

TENNIS NIMA DEGANI?

Bolalar, kuzatib borayotgan bo'lsangiz, Sport saboqnomasi» ruknimiz har bir sport turining kelib chiqishi va ommalashuvi haqida qiziqarli ma'lumotlar berib boryapmiz.

Bugun sizlarga tennis tarixi haqida hikoya qilamiz.

Qadimiy yunon va rimliklarning to'pni qo'l yoki yog'och bilan urib qaytaradigan o'yinlarini e'tiborga olsak, tennisga o'xshash o'yin haqidagi ma'lumotlarni ilk bor XII asrda Italiya tarixidan topamiz.

Bunday o'yin ularda JIDONO deb nomlangan.

To'p qo'lga kiyilgan qo'lqop, yog'och qo'lqop yoki charm kamera yordamida urib qaytarilgan.

XV asrda fransuz zodagonlari ham kaftda o'ynash o'yini (jyo de pan) bilan qiziqishgan. Ushbu o'yin zamonaviy tennis rivojiga katta ta'sir ko'rsatgan. Bu o'yinlar ochiq maydonlarda va zallarda o'ynalgan. Vaqlar o'tib to'pni raketka bilan qaytarishga o'tildi. O'yinni inglizlar ham e'tirof etishdi va

unga «tennis» deb nom berishdi. Qiziq, o'sha paytda tennis koptogi qanday bo'lgan ekan-a, deb o'ylayapsizmi? Biroz sabr qilsangiz buni ham bilib olasiz. U paytlarda o'ynalgan charm to'plar yog'och qipig'i, latta-puttalar va yumshoq o'tlar bilan to'ldirilgan. Keyinchalik rezina to'plar paydo bo'lib, chim ustida o'ynash urf bo'la boshladi. Shunday qilib, 1874 yilda angliyalik me'mor U.Uingfildning

tomon surilib borib, o'yinni asosan yassi zarba bilan tugatishga harakat qilishgan. Mashhur amerikalik sportchi U.Tiluyen bunday tennischilar vakili hisoblangan. 30-yillarning ikkinchi yarmida to'r yaqinidagi o'yinning mohiyati yanada ortdi. Amerikalik D. Baj va R. Riggelar bu o'yinda katta yutuqlarga erishdilar.

Tennisning nomi dastlab qanday bo'lganligini bilasizmi? «Tenne» fransuzcha so'z bo'lib, «oling, ushlang» kabi ma'nolarni bildiradi. Ushbu chaqiriqlar bilan sportchilar o'z raqiblari e'tiborini o'yinga jalb qilishgan. O'yin davomida nega «xizmat» ma'nosini bildiradigan «servis» termini qo'llanishini ham bilasizmi?

O'yin chog'ida xizmat ko'rsatish amalda keng qo'llanilgan. Jumladan, XIII asrdagi Angliya qiroli Genrix VIII to'pni o'zi uzatmagan, xizmatkorlarning xizmatlaridan foydalangan.

Normurod TOIROV,
Toshkent viloyati,
Parkent tumanidagi
36- maktabning
10- sinf o'quvchisi.

sharofati

bilan laun tennis, ya'ni, o't ustida tennis yuzaga keldi. Laun tennis tez fursatda yuvropa va boshqa qit'alarga tarqaldi.

Chexiyada o't ustidagi tennis o'yini juda erta rivojlangan bo'lib, birinchi turnir ham aynan shu yerda o'tkazilgan.

20-yillarda o'yin butun kort bo'ylab olib borildi. Sportchilar imkon topib to'r

Ruhshunos bir tanishim bor. Voyaga yetmagan bolalar ahloq tuzatish koloniyasida tez-tez bo'lib, u yerdagi bolalar bilan suhbatlar o'tkazib turadi. Uning aytishicha, bilib-bilmay jinoyatga qo'l urgan bolalarning aksariyati jismoniy tarbiya darslaridan qochib yurishar ekan. Sababi, darslar qiziqarli o'tilmas, sport musobaqalari o'tkazish uchun sharoitlar, sport anjomlari yetarli emas...

Bolalarning gaplarida jon bor albatta. Yurtimizda Bolalar sportiga alohida e'tibor qaratilayotgani quvonarli holdir. Yurtboshimiz tashabbusi bilan an'anaviy tus olgan uch bosqichli tizim: ya'ni, maktab o'quvchilari o'rtasidagi «Umid nihollari», litsey va kollejlarda o'rasidagi «Barkamol avlod», Oliy o'quv yurtlari talabalari orasidagi «Universiada» kabi sport musobaqalari umidli yosh sportchilarni kashf etmoqda. Lekin ayrim maktablarimizda bu borada qilinayotgan ishlar, ijobiy o'zgarishlar ko'zga tashlanmayapti, desak xato bo'lmaydi. Buni tahririyatimizga kelayotgan maktablardagi sportga bo'lgan munosabatdan nolib yozilgan ayrim maktublar mazmunidan ham bilsak bo'ladi...

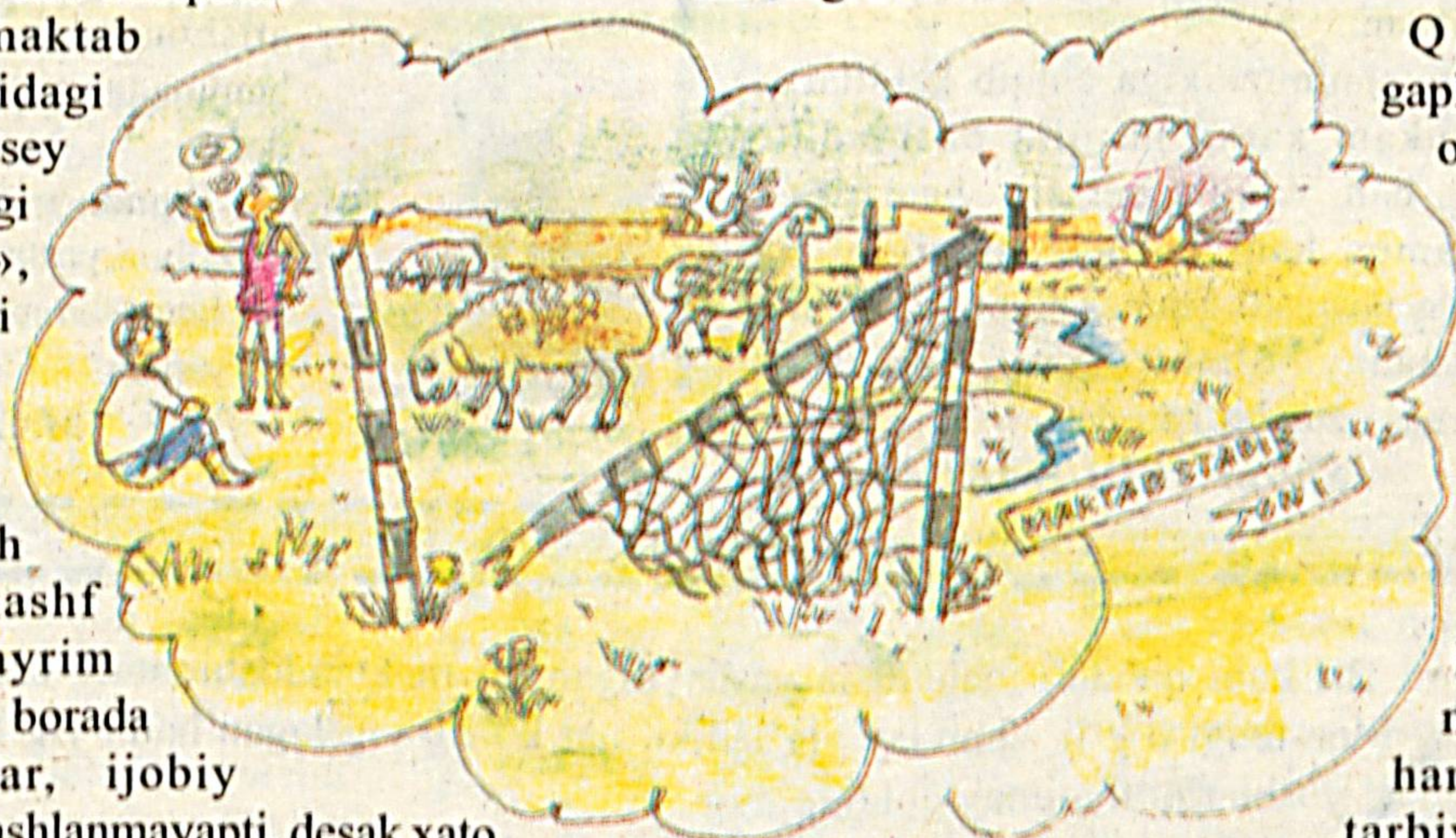
O'rta maktabni tugatayotgan qizim Xurshida tunov kuni jismoniy tarbiyadan o'tkazilgan sinov imtihonidan o'ta olmaganligidan ranjib uyga qaytdi. Barcha fanlardan a'loga o'qiydigan qizimning kelib-kelib jismoniy tarbiyadan baho ololmagani meni ajablantirdi. Sababini surishtirdim:

AYB OSHDAMI,

MOSHIDA?

-Faqat men emas oyijon, butun sinfimiz birinchi Olimpiada qachon va qayerda o'tkazilganligini bilmadi-ku, dedi.

-O'qituvchimizning o'zlari bizga bu haqda gapirib bermaganlar-da...

Qizimning gaplari meni ham o'ylantirib qo'ydi. Ayb oshdami yoki moshida? Nainki qizimning maktabida, balki boshqa ko'pgina maktablarda ham jismoniy tarbiya darsiga

munosabat yetarli emasdek, nazarimda. Aksariyat ustozlarimiz bu darsda o'quvchilarga faqat turli sport musobaqalari o'ynatish lozim, deb bilishadi. Vaholanki, sportimizga oid turli ma'lumotlar, uning tarixi, mohir sportchilarimiz hayoti haqida ham ma'lumotlar berib borishsa, ota-bobolarimiz o'ynagan milliy o'yinlarimizni ham o'rgatib borishsa, foydadan holi bo'lmasdi...

Yaqinda sirdaryolik boshlang'ich sinf o'qituvchisi bilan uchrashib qoldim. Bolalar gazetasida ishlashimni

Qishlog'imiz go'zal Farg'onaning eng chekka go'shalaridan biri hisoblanadi. Sport bilan shug'ullanish, g'alaba nashidasini surish orzuimiz edi. Endilikda bizning maktabimizda ham ko'plab sport to'garaklari ish boshladi. Bolalar o'zlari yoqtirgan sport turi bilan shug'ullanib, turli musobaqalarda qatnashib

BIZ SPORTCHI QIZLARMIZ

kelmoqdalar. Mana 7 oydirki, men ham maktabimizda ochilgan karate to'garagiga a'zoman. Murabbiyimiz Vohid aka O'tanovdan saboq olmoqdaman. Yaqinda poytaxtimizning «Jar» sport majmuasida bo'lib o'tgan musobaqada ishtirok etib, 2-o'rinni egallab qaytdim. Sportchi doimo maydonga chiqar ekan, uning maqsadi g'oliblik bo'ladi. G'olib bo'lish uchun esa ko'proq mashq qilishimiz, musobaqalarda toblanishimiz kerakligini yaxshi bilamiz. Shundagina mohir sportchi bo'lib yetishishimiz aniq.

Sevara SOTVOLDIYEVA,
Farg'ona viloyati,
Uchko'prik tumani,
Katta qashqar qishlog'idagi
22- maktabning
6- «V» sinf o'quvchisi.

Bolalar sportiga e'tibor kerak

bilgach, hasratini to'kib soldi: «Bizning maktabimizga bir borishingiz kerak ekan. Maktabimizda jismoniy tarbiya darslari nomigagina o'tiladi. Bu fandan dars beradigan o'qituvchi ham yo'q».

-Unda darsni kim o'tadi?

-Maktab direktorimizning 10-sinfda o'qiydigan o'g'li o'tadi.

-Bu holga ota-onalar e'tiroz bildirishmaydimi?

-Shunisiga ham shukur deyishadi. Har holda bolalari bekorchilikdan ko'chada daydib yurishmaydi-da...

To'g'risi, bu gap meni unchalik hayratga solmadi. O'tgan yili jiyanim aynan shu mutaxassislik bo'yicha diplom olgan edi. Ammo jismoniy tarbiyadan dars berishni hecham xohlamadi. Shu o'rinda bir savol tug'iladi: Jismoniy tarbiya institutiga kirayotgan o'g'il - qizlar nega iqtidoriga, qiziqishiga qarab tanlanmaydi? Ayrimlari diplom olish uchungina o'qishganini yashirib ham o'tirishmaydi. Natijada juda ko'p maktablar jismoniy tarbiya o'qituvchisiga zoriqib qolishyapti.

Biz aslida kimlardir ayblash niyatidan yiroqmiz. Maqsadimiz - sportning kelajagimiz egalari bo'lmish farzandlarimiz hayotida nechog'li muhim o'rin tutishini yana bir bora eslatish xolos. Axir Amir Temur bobomiz ham bejiz: «Farzandlari sog'lom yurt, qudratli bo'lur», deya ta'kidlamaganlar-ku.

Ma'mura MADRAHIMOVA.

MENING ONAM HAMMADAN YAXSHI

Avvallari, men o'g'il bolaman-ku, deya oyimga uy yumushlarida ko'maklashmasdim. Ish buyursalar, biror bahona o'ylab topishga harakat qilardim. Shunda oyimning biroz ranjib qolganlarini sezardim. Buni qarangki, shu kun hecham ishim yurishmasdi. Baholarim ham pasayib ketardi.

Nima bo'ldi-yu, bir kuni oyimning yumushlari ko'payib ketganini ko'rib, achinib ketdim. Qo'limdan kelgancha ko'maklashib yubordim. Qo'llari bo'shagan oyijonim esa kechqurun darslarimni tayyorlashga yordamlashib yubordilar. Ertalab menga nonushta hozirlab, maktabga kuzatdilar. O'girilib qaragam, orqamdan duoga qo'l ochib turgan ekanlar... Shu kuni men uchun eng qiyin fan sanaladigan fizikadan yozma ish yozdik. Ikkinchi soatda o'qituvchimiz daftarlarimizni tarqatib chiqdilar. Ne ko'z bilan ko'rayki, menga kattakon «5» qo'yibdilar. Shu-shu onajonimni hecham ranjitmaydigan, doimo duolarini olishga harakat qiladigan bo'ldim. Shunda mening onam hammadan yaxshi ekanliklariga yana bir bor amin bo'ldim.

Jasur MADRAIMOV.

Ustoz deganda ko'z oldimizda chehrasidan nur yog'ilib turadigan bag'ri keng, mehri daryo, bilimli, kamtarin insonlar gavdalanadi, shunday emasmi? Ularga o'zgacha bir hurmat, ehtirom bilan qaraymiz. Qarshisida doimo ta'zimda bo'lamiz. Agar yuqoridagi hislatlari qatoriga ijodkorlik ham qo'shilsa-chi? O'zi ijod qilibgina qolmay, shogirdlarini ham ijodkorlikka yo'naltira oladigan ustoz bo'lsa-chi?.. Unga bo'lgan mehrimizning, izzat-hurmatimizning yanada ortishi tayin.

Ijtimoiy yo'nalishdagi Respublika maxsus gimnaziyasi o'quvchilariga ta'lim-tarbiya berib kelayotgan Muhabbat opa TO'XTABOYEVA ana shunday ijodkor ustozlardan. Opa o'quvchilariga ta'lim dasturi asosida dars beribgina qolmay, turli qo'shimcha adabiyotlar, gazeta va jurnallar yordamida ular bilimni yanada boyitishga, dunyoqarashlarini kengaytirishga intiladi. Shu tariqa o'quvchilari qalbida adabiyotga mehr uyg'otishga, ularni ijodkorlikka yo'naltirishga harakat qiladi.

Onajonlarimiz bayrami arafasida ham 5 - «B» sinf o'quvchilariga «Mening onam hammadan yaxshi» degan mavzuda insho yozdirdi. Inshodan olgan yaxshi va «a'lo» baholari bolajonlarning onalariga qilgan ajoyib sovg'alari bo'ldi.

Onamning o'zlari ham, chiroylari ham, mehlari ham, gap-so'zlari ham, chizgan rasmlari ham hech kimnikiga o'xshamaydi. Chunki ular hammadan yaxshilar. Buni men ayniqsa betob bo'lib qolgan damlarimda yanada ko'proq his qilaman. Hamma yumushlarini bir chekkaga surib, yonimdan jilmay o'tiradilar. Biz ham o'z navbatida onamizni urintirmaslikka, ularni ranjitib qo'ymaslikka intilamiz. Shunday chiroyli, mehribon, hammadan yaxshi onajonimizni qancha ardoqlasak, shuncha ozdek tuyulaveradi.

Nozima HASANBOYEVA.

Onajonimni nafaqat men, mahallamizdagi ayollaru qizaloqlar ham juda yaxshi ko'rishadi. Chunki ular mohir tikuvchilar. Chiroyli, bejirim liboslar tikib, hammaning hojatini chiqaradilar. Bayram arafasida ikkala singlimga atlasdan chiroyli ko'ylak tikib berdilar. Singillarim quvonganlaridan onajonimni mahkam quchoqlab: «Siz dunyodagi eng yaxshi, chiroyli onasiz!» deya yuzlaridan o'pib qo'yishdi. Bu fikrga men ham qo'shilaman.

Oybek ORIPOV.

Hammaning onasi o'zi uchun dunyodagi eng yaxshi ona hisoblanadi. Hamma bolalar ham o'z onalarini sevisadi. Men uchun ham onam hammadan yaxshilar. Meni mehr bilan parvarishlaydigan, shirin-shirin taomlar pishirib beradigan, betob bo'lib qolsam, qoshimda tunlarni bedor o'tkazadigan onajonimni yaxshi ko'rmay bo'ladimi axir?!

Chunki onam juda mehribon, oqko'ngillar. Biz farzandlarini oq yuvib, oq taraydilar. Charchab, horib qolsalar ham, bir og'iz noliganlarini eshitmaganmiz. Katta bo'lsam men ham onamni boqaman. Shunda ham ular oldidagi qarzimni uza olmayman. Chunki bir donishmand, otang oldidagi qarzingni uza olishing mumkin, lekin onangdan qarzingni hecham uzolmaysan, degan ekan. Shunday bo'lsa-da, doimo onamning ko'nglini olishga harakat qilaman.

Sanjar ABDUQODIROV.

Behzod ASADOV.

Onajonim uy bekasi bo'lsalar-da, hamma narsani biladilar. Bichish-tikishda ularga teng keladigani yo'q. Avvallari men uchun onamsiz hayot hayotmas, deb yurardim. Keyin bilsam...

Bir kuni ular qo'shnimiznikiga chiqib ketdilar. Birozdan so'ng ukam xarxasha qila boshladi. O'yinchoq bersam ham, konfet bersam ham sira ko'nmaydi. Dadamga ham bormay «Oyijonim qanilar?» deya yig'lay boshladi. Shunda bildimki, ukam ham onamsiz yashay olmas ekan. Ishqilib onajonimning umrlari uzoq bo'lsin-da.

Shirin ABDUHAKIMOVA.

Onajonim bizni juda yaxshi ko'radilar. «Sizlarni dunyodagi eng qimmatbaho narsalarga ham alishmayman. Chunki sizlar hammadan yaxshisizlar» deydilar doim.

Shunda men ham, o'zimning mehribon, pazanda, chevar oyijonim, siz ham hammadan yaxshisiz, deb qo'yaman.

M. YUNUSMATOVA.

Onajonim juda chiroylilar. Ayniqsa, kulganlarida yanada ochilib, go'zallashib ketadilar. Ular kulsalar, men ham quvnab ketaman. Shuning uchun ham doimo xursand qilishga harakat qilaman.

Soliqchi bo'lib ishlaganlari bois xizmatdan charchab keladilar oshxonaga kirib, ovqatga unnab ketadilar. Biror yengilroq ovqat tayyorlab qo'ya qolmay, qanday ovqat pishirib beray, deya bizning ra'yimizga qaraydilar. Men ularga qo'limdan kelgancha ko'maklashaman, kartoshka, piyozlarni artib qo'yaman. Ovqatni ham pishirib qo'yay deyman-u, lekin ularnikidek mazali pishiray olmayman-da.

Chunki hammadan yaxshi oyijonimning pishirgan ovqatlari ham hammanikidan yaxshi-da!

Shahzodaxon BOTIROVA.

Bir kuni qo'shni mahallada yashaydigan bir maktabdoshimning onasi olamdan o'tdi. Men tengi o'g'li shunday yig'ladiki, uni ko'rib yig'lagan ham, yig'lamagan ham ko'z yoshlarini tiyolmay qoldi...

Uyga xomush qaytarkanman, haligi bolaga juda rahmim kelib ketdi. Endi onasiz qanday yashaydi?..

«Yaxshi keldingmi, bolam», deya menga peshvoz chiqqan onam ko'zimga juda boshqacha ko'rinib ketdilar. Quchoqlariga o'zimni otib, oyijon, siz hammadan yaxshisiz, deb yuborganimni bilmay qolibman.

Asilxon ISLOMOV.

Sahifani Toshkentdagi 30-maktabning 7- «G» sinf o'quvchisi Lobar AZIZXO'JAYEVA chizgan rasmlar bilan bezatdik.

«HAR TUNING QADR O'LUBON, HAR KUNING O'LSIN NAVRO'ZI!»

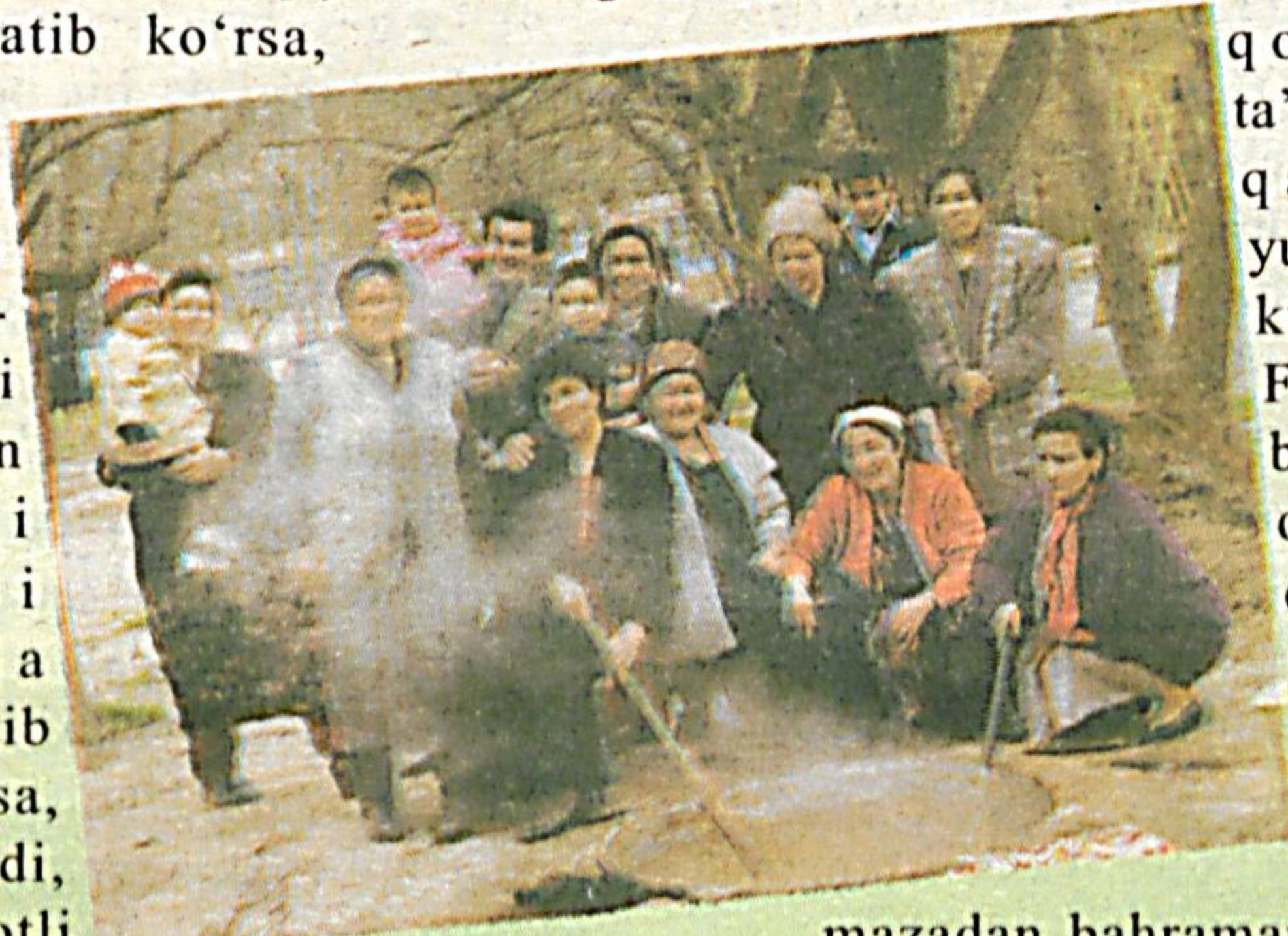

Navro'z taomlari SUMALAK TARIXI

Rivoyot qilishlaricha, bibi Fotima farzandlari bilan nochor ahvolda qishdan chiqibdi. Tomidan chakka o'tadigan omborxonasida qopning tagida qolgan bug'doyi ham ko'karib qolibdi. Qorni ochgan farzandlariga nima berishni bilolmagan ona qozonga yuq bo'lmaydigan, oxirgi qoshiq yog'ni quyib, keyin bug'doyni solibdi-da, suvdan qo'shib uzoq qaynatibdi, unga bir-ikkita tosh ham tashlabdi.

Mazasini tatib ko'rsa,

masalliq
«Yana bir oz
t o' k i b
g a p e m a s -
o' y l a b d i b i b i
q o r a y i b , t u n
o l o v n i
q o z o n n i
u x l a s h g a
T o n g d a t u r i b
x a b a r o l s a ,
i s i a n q i b d i ,
k o' r i b , t o t l i
Q u v o n g a n o n a
f a r z a n d l a r i g a
« M a l o y i k a l a r
p i s h i r g a n t a o m d a n
y e b k o' r i n g » ,
d e b d i . « Y o ' g ' o n l a r
c h o ' z i l a d i g a n , o r i q l a r
u z i l a d i g a n » p a l l a d a g i
n o c h o r o i l a g a k u c h -
q u v v a t k i r i b , y u z l a r i g a
q o n y u g u r i b d i . S h u - s h u
b a h o r d a s u m a l a k q i l i s h
o d a t g a a y l a n g a n e k a n .

mazadan bahramand bo'libdi.

Uyg'onish, yangilanish fasli bahor bayramona shukuhi bilan tabiat va insonlarga o'zgacha his-tuyg'u ulashadi. Bahorda tabiat uyg'onishi, tuproq qizishi, daraxtlar tanasiga suv yugurib, novdalar kurtak yozishi nainki ijod ahliga, balki jamiki yoshu qariga ham ilhom baxsh etsa ne ajab! Har bir qalb jomini mehrga, muhabbatga limmo-lim to'ldiradi, oshiqlar qo'liga qalam tutqazadi fasli bahor! Bahoriy bayramlar esa yurt jamolini olamga ko'z-ko'z qilishga shay. Bayramlarning eng azizi va qadimiysi bu Navro'zdir.

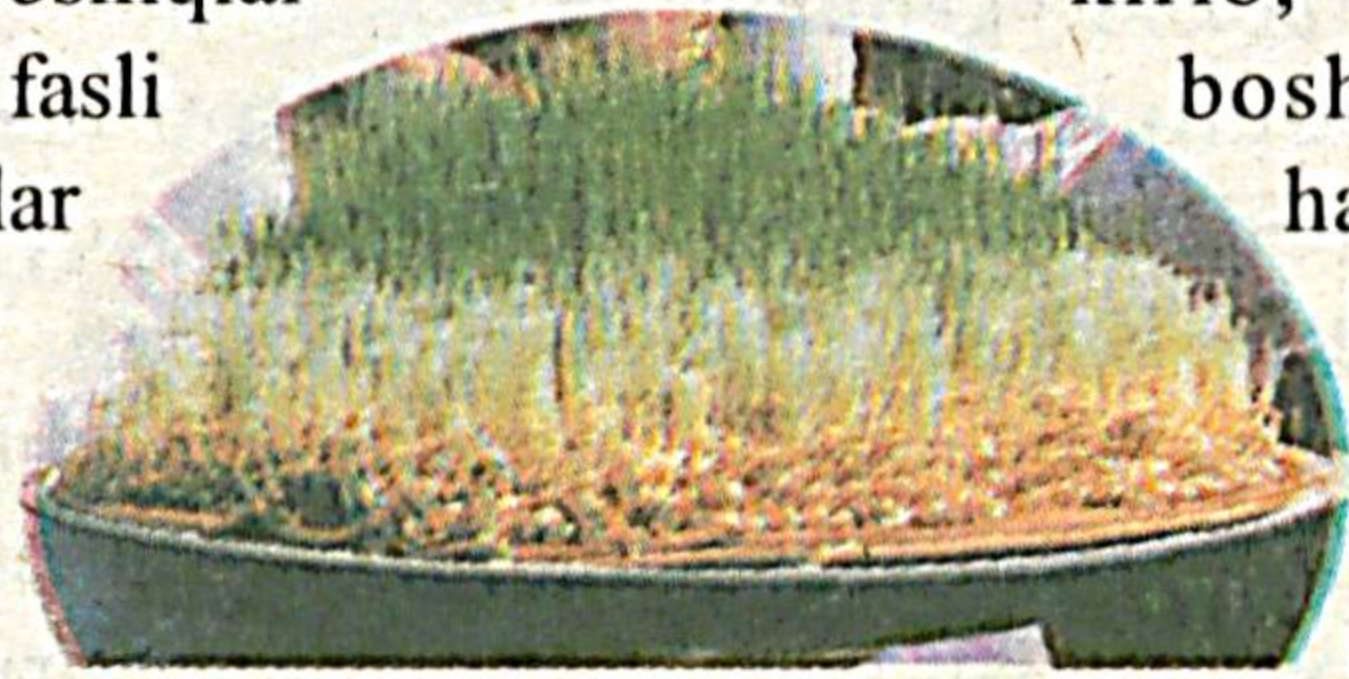
Navro'z so'zining asl ma'nosi ham «yangi kun», «yangi yil»ni anglatadi. Uzoq tarixga ega ushbu bayram nomini tarixchi olimlarimiz afsonaga aylanib ketgan shohlar - Kayumars, Jamshid, Siyovush bilan bog'lashadi. Ular yashab o'tganiga esa bir necha ming yillar bo'lgan.

Qomusiy alloma Abu Rayhon Beruniy «Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar» asarida Navro'z haqida batafsil ma'lumot bergan. Tarixchi olimlardan Narshaxiy ham «Buxoro tarixi» kitobida ushbu bayramga keng to'xtalgan. Ulug' matematik, astronom, mashhur shoir, hakim Umar Xayyom maxsus «Navro'znoma» kitobida Navro'z tarixini batafsil yoritgan. Yana Navro'z haqida ko'plab ilmiy va tarixiy

kitoblar bitilgan.

Navro'zning aynan 21 - mart kuni kirib kelishida ham o'ziga xos sabab bor. Chunki shu kuni qish fasli butunlay tugab, chinakam bahor boshlanadi. Bahorgi tengkunlik ham aynan shu kuni bo'ladi.

Hijriy-shamsiy taqvimga ko'ra hamal (qo'y) oyining birinchi kuni kirib, Yangi yil boshlanadi. Muchal ham 21 - martdan hisoblanadi.

K o ' p g i n a
S h a r q
m a m l a k a t l a r i

Yangi yilni 21 - martda nishonlaydi. O'zbekiston Respublikasida ham Navro'z bayrami tantanali nishonlanadi. O'zbekiston Milliy bog'ida asosiy tadbir, qolgan markaz va maydonlarda, viloyat markazlarida ham sayllar tashkil etiladi. Savdo rastalari bahoriy taomlarga to'ladi. Milliy o'yinlardan kurash, ko'pkari kabi qator musobaqalar uyushtiriladi. Dasturxonni esa albatta sumalak va halim bezaydi. Aytishlaricha, Navro'z qanday kutib olinsa, butun yil shunday to'kinlik va ko'tarinki kayfiyat hukmron bo'larkan. Shunday ekan, ulug' ayyomingiz muborak bo'lsin, azizlar!

Muharrama PIRMATOVA.

Uyqudagi rahbarlar diqqatiga

«EGIZAK» UYLAR

Xalqimizda avloddan-avlodga o'tib kelayotgan bir hikmatli ibora bor: «Ivirsigan joydan farishta qochadi». Bu ibora shahrimizning Mirzo Ulug'bek tumani «Uyg'onish» mahallasida bir necha yildan buyon xaroba bo'lib yotgan ikkita to'qqiz qavatli uy haqida aytilgandek, go'yo. Bu uylar avval Toshkent Traktor zavodi ishchilari uchun yotoqxona vazifasini o'tagan edi. Hozir esa qarovsiz bolalarning jon saqlovchi makoniga aylangan. Shuningdek, o'tgan-ketganning, bozorчилarning bepul hojatxonasi hamdir. Biz ana shu xosiyatsiz uylarning shundoqqina ro'parasidagi 29-uyda yashaymiz.

Farzandlarimiz har xil vahimali voqealar sodir bo'lib turadigan shu uylarning uzilib tushay deb turgan zinapoyalarida kun bo'yi quvlashmashoq, bekinmashoq o'ynashadi. Bolalarimizga biron kor-hol bo'lib qolgudek bo'lsa, biz qaysi devorga boshimizni uramiz?! Shu xususda bir necha bor mahalla oqsoqoliga murojaat qildik, ammo natija bo'lmadi. Avvallari xaroba uy atrofida sport maydonchasi bo'lardi. Lekin ana shu

maydonchani ham mahallamiz bolalariga ravo ko'rishmadi chog'i, maydonchadagi sport jihozlarini «hokimiyat odamlari» olib ketishdi. Qiziq, o'sha bizga notanish bo'lgan «hokimiyat odamlari»ning ko'zi kerakli narsalarnigina ko'rar ekan-da. Bu uylarning bugungi ahvoli bilan hech kim va hech qaysi tashkilot qiziqmas ekan, hech bo'lmasa tartib o'rnatish xodimlari u yerda bo'layotgan ko'ngilsiz voqealarning oldini olishsa bo'larmidi?! Aksiga olib bunday xodimlar ham anqoning urug'idek, hech ko'rinish bermaydilar. Bunday voqealarni ko'rib, nahotki ularni tartibga soladigan biron mard topilmasa, deb kuyib ketasan kishi. Bu hol bobomiz Amur Temurning: «Qudratimizga shubha qilsangiz, biz qurgan imoratlarni ko'ring», degan gaplariga xiyonat emasmi?!

Bu qarovsiz uylar nazoratga olinmas ekan, biz onalarning ko'nglimiz xotirjam bo'lmaydi. «Uyg'onish» mahallasining uyqudagi rahbarlari miq etmagandan keyin, dardimizni bolalarimizning sevimli gazetasi «Tong yulduzi»ga yozishga ahd qildik. O'ylaymizki, siz albatta bizga yordam berasiz, deb bir guruh mahalla onalari.

Ushbu xatga jami 9 kishi imzo chekkan.
Oqqa ko'chiruvchi Xurshida BOYMIRZAYEVA.

Yolg'iz yashash juda og'ir, mehriboning bo'lmasa, yasha deydi senga huquq OTA-ONAng bag'rida.

Bahor fasli ajoyib tarovatli fasl-da. Ayniqsa, Navro'z bayramida buvijonlarimiz, onajonlarimiz bir oila farzandlaridek sumalak, halim, jo'xori go'ja kabi turli-tuman bahor taomlarini tayyorlashadi. Biz bolalar ham ularning ishlaridan hayratlanib, atrofida parvona bo'lamiz. Buvijonimning qo'ni-qo'shnilar bilan birgalikda sumalak tayyorlaganliklarini ko'rib, uni mo'yyalanga oldim.

Hurriyat DONIBOYEVA,
Poytaxtimizdagi 155-maktabning 2-sinf o'quvchisi.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

Abdullatif so'zni uzmaganda holda pista mag'izu xurmo chaynashdan ham tinmas, bolishga mag'rur yastangan bibisi onda-sonda pista halvoni, kursillatib chaynab qo'yar edi.

-Hazrati padarimiz Samarqandda ilmning bandi bo'ldi- qoldi, shoh oyim, bilmadim oqibati ne bo'lur! Ulamo va ulug' shayxlar g'azabi kundan-kun oshib borur: «Qani din?», «Qani shariat?», deyдилar. Hazratning madrasasi ilmning koni, o'zlari tunlari bedor, faqat yulduz sanab tong ottirurlar...

Gavharshod uzoq sukutda xomush o'ltirgach, vazmin gapirdi:

-Ulug'bek hazrat - bolam, jigarimdir. Lekin muqaddas dinimizni nega o'ylamaydi? Men bundan xunobman. Hirotga kelganlarida so'zlashmishdim, koyimishdim, quloqqa olmabdilar, afsus... Ko'kragingizning to'rida faqat olloga e'tiqod bo'lsin, demish edim. Ulug'bek shunda: «Yulduzlar olami keng va siri ko'p, Islom dini ham ilmni qadrlaydi», demishdilar.

-Tushunmaysiz, ulug' oyim, padar buzugning noo'rin ishlari ko'pdir, ulamolalar - aziz odamlar, ular har bir ishimizga rahnomaki, bunda sir ko'p. Qiblagoh bunga sira tushungilari kelmaydur.

Gavharshod indamadi, qovog'i soliq holda, noxush kayfiyatda uzoq jim o'ltirgach, bolishdan og'ir gavdasini ko'tarib, joylashib oldi-da, Buxorodan, Samarqanddan, Andijondan, Balxdan ayol qarindoshlarining kelganini so'zladilar, bugun ularga atalgan ziyofat bo'lajagini aytdi.

Shahzoda Abdullatif o'rindan turib, bichimsiz gavdasini egib ta'zim qilgach, talpanglagancha chiqib ketdi.

Malika bosh kanizga imo qilgach, kanizlar yugurib qoldilar. Katta ochilgan eshikdan birin-ketin beklar, begimlar ta'zim ila kelib, kira boshladilar. Qayta-qayta salom va ehtrom ila ko'rishdilar. Gavharshodbegim oyoqda turib, barchasi bilan bir-bir omonlashgach, barchalariga joy ko'rsatib, o'zi ham joyiga qayta o'ltirdi.

Bir damgina qisqa suhbat va mehmonlardan hol-ahvol so'rab, har biriga ayrim iltifot ko'rsatgach, mehmonlar hovliga chiqib ketdilar, so'ng kanizlar malikani qayta kiyintirdilar. U kanizlar bilan qurshalgan holda shohona yurish bilan vazmin bosib hovliga tushdi.

Malika Gavharshod saroyga kelmish mehmon bekalari orasida Alisherning onasi Gulbegim beka ham bor edi. Xushbichim, kelishgan qomatli, yuzlari oppoq Gulbegimning ingichka qoshlari va jilvali mehr chaqnagan qora ko'zlari go'zallikning eng zo'r omili edi. Katta zavq va did bilan kiyingan, yigirma besh yoshlardagi bu juvon yig'inlarda ko'zga darrov tashlanar, chehrasi issiq, yoqimli ayol edi.

Malika mehmonlar bilan birgalikda gulzor atrofida, ariqlarni to'ldirib yuza, sokin oqqan suv bo'yida, quyuq daraxtlar orasida, xiyobonlarda bir oz sayr etgach, barcha mehmonlarni katta

mehmonxonaga, dasturxonga taklif qildi.

Alisher onasiga sekin shivirlab, bog'ni tomosha qilib yurishga ijozat so'rar ekan: «Ehtiyot bo'l, ko'chaga chiqa ko'rmagin!», deya tayinladi Gulbegim.

Alisher bu katta bog' hovlining har bir burchagini tomosha qilib uzoq yurdi. Daraxtlarning novdalariga osilgan rangdor qafaslardagi to'ti, bulbul,

ALISHERNING YOSHLIGI

Oybek

maynalarni maroq ila tomosha qildi. Ularning qafas ichra tinimsiz sakrashlarini, sayrashlarini uzoq kuzatdi. Qushlarga qarab yuradigan maxsus xizmatkorga ergashib, unga bitmas-tuganmas savollar berdi. Bir payt qarshisida yetti yoshlardagi shahzoda Husayn paydo bo'ldi. Uning boshida kichkina ipak salla, ustida yangi baxmal to'n, oyoqlarida zarhal etik, kamariga oltin sopli kichik xanjar suqilgan. Husayn osmonga sapchishga tayyor, olovday shijoatli bola edi.

-Qullar, kanizlar oyog'iga o'ralib ne qilib yurursen?- deb so'radi qah-qahlab Husayn.

-Qushlarni sayr eturmen, bir-biridan ko'rkam...- deb javob berdi Alisher.

-Voh qushlar toifasi behisobdur, lekin kabutarlardan o'zgasi bilan ishim yo'q, do'stim. Yur, ko'chaga, zerikdim.

Shahzoda Husayn va Alisher ko'chaga otildilar.

Katta maydonda yigitlar o'q uzish mashqi ila mashg'ul edilar. Beklar, mirshablar ko'p edi.

Bolalar qiziqib tomosha qildilar. Bir tomonda ikki fil katta-katta xarilarni ko'tarib lopillab, qaydandir tashib kelardi. Fillar ustida o'ltirgan bo'z yaktakli ikki oriq chol o'zaro tinmay gaplashib, ba'zan kulib qo'yar edi.

Sovut kiygan, ot mingan yigitlar bir qo'llarida yoy, bir qo'llari bilan o'q uzardilar. Ular bir marraga yetganda darhol qilich-qalqon tutib qilichbozlikka kirishar, suron-shovqin ko'tarar, chuvvos-hayqiriq bilan maydon o'rtasida yig'ilib qolar edilar. Maydon chetida bir to'da beklar: «Yaxshi-yaxshi!», «Balli!», «Durust!», «Ofarin!», deb ularni rag'batlantirib turardilar.

-Jasur yigitlar-a!- dedi Husayn kattalardek salmoqlanib. -Xudo xohlasa, men qilichboz bo'lurmen, ko'zimga ko'ringan yovning kallasini sapchadek uchururmen.

Alisher kuldi:

-Tushundim, qilichbozlikning sizga zaruriyati kattadur.

-Ha, do'stim,- dedi Husayn mag'rurona,- aqling joyida!

Alisher indamadi, u maydonda chopib yurgan otlarning qaysi biri suluv, qaysi biri chopqirroq, degan xayol bilan band edi:

-Qara, kabutarlar raqsini ko'r!- Alisherning yengini tortdi osmonga

qarab Husayn.

Osmonda raqs etib yurgan to'da kabutarlarni bir nafas kuzatdilar.

-Kabutarlar farishtalarga o'xshaydi-ya!- dedi o'ylanib Alisher. - Men xo'eb sevadurmen kabutarlarni, tomoshadan charchashni bilmaydurmen, ishqim baland...

Bolalar tashqari hovliga kirganlarida, odam ozligini, soyadek jim turgan bittayarimta sipohiyni ko'rib, Husayn

shivirladi:

-Hazrat uyquga ketubdular. Ulug' bobomiz Temurdan bittayu bitta shu kishi qolmish, bechora keksaydi...- deya istehzo bilan kulib qo'ydi.

Shu topda Husayn oldida beo'xshov o'ralgan katta sallali, ko'zlari hiylakor, o'ttizlardan oshgan bir yigit, qo'llari ko'ksida ta'zim ila to'xtadi:

-Shahzoda, kech bo'ldi, ruxsat bersalar, ketaylik.

Shahzodaning qizarib ketganidan jahli chiqqanini Alisher payqagan edi.

-Bek janob, hali barvaqt, sabr eting,- dedi Husayn toqatsizlangan holda.

Bek ot tayyorligini, Husaynning onasi kech qolmaslikni uqtirganligini aytgach, Husayn bir zum sukut qildi, so'ng Alisherga qaradi:

-Xayr, Alisherbek!- dedi kattalardek jiddiyat bilan.

-Shahzoda, xayr, yaxshi borsinlar,- dedi Alisher ham hayajonda.

Uchi tutashib ketgan chinorlar xiyobonida ikki otliq ko'zdan g'oyib bo'lgach, Alisher asta yurib ichkariga kirdi. Bazm avjida edi.

Mehmonlar oldiga yoyilgan dasturxonlarda qalashtirib tashlangan taomlar, mevalar rango-rang, qo'llarini ko'ksiga qo'yib uchib yurgan kanizaklar tabaqlarda yangi-yangi taomlar tortib, guloblar tashirdilar.

Alisherning onasi shivirladi:

-O'tira qol, shovqin qilma. O'g'lining oldiga u-bu taomlardan surib qo'ydi.

Musiqatimmasdi, bir to'da cholg'uchilar xonaning bir chetida o'tirib, tanbur, dutor, ruboblarni nihoyat mohirlik bilan chertar edilar.

Alisher go'yo sehrlangandek, o'zini shu ajoyib ohanglar qanotida his etib, shirin kechinmalar og'ushida jim o'ltirardi.

Mana, musiqat mavjlariga quyilib qo'shiq yangradi:

Ey, begim, ushbu yuz shams birla qamarmudir?

Ey, begim, ushbu so'z dugul, bol birla shakarmudir?

Ko'z uchidin qiyo-qiyo ishva bilan boqishlarin

Jon tomurin qiyar uchun tig'mu, yo nazarmudir?

Bir necha xushovoz xotinlar mohirlik ila jo'r bo'lib kuylar edilar. Kuylar rang-barang, bir-biridan go'zal, bir-biridan

ortiqroq dilni band etuvchi ishqiy kuylar, qo'shiqlar edi. O'zlari ham qoshlariga o'sma qo'ygan, ko'zlariga surma tortgan, durrachalari boshlariga yarashgan go'zal qiz-juvonlar edi.

O'rtaga raqqosalar, parivash qizlar tushdi. Nafis, mayin, moviy kiyimlardagi yosh raqqosalarning latofati go'zallikning mujassami edi.

Malika Gavharshodbegim mag'rur o'ltirar, ba'zan raqs ko'ngliga yoqib ketgudek bo'lsa, o'ktamlik bilan jilmayib qo'yar, yonidagi qutichadan pul olib, raqqosaning oyog'i ostiga otar edi.

Ko'ngli shirin mavjlarga to'lib, xayolchan o'ltirgan Alisher onasining tizzasini sekin turtidi:

-Musiqat sehrli-ya, o'yinlarini qarang, menga yoqadur...

Gulbegim kulimsiragan holda mamnun shivirladi:

-Tingla!

Bazm oqshomga qadar davom etdi. Keyin malika boshliq, mehmonlar hovliga chiqib, bazmni tag'in qizitdilar.

-Yur, o'g'lim, ketaylik,- dedi Gulbegim past tovush bilan va Alisherning qo'ldan ushladi.

Ular qasrdan chiqqanda G'iyosiddin Kichkina bog'da bir bek bilan oyoq ustida turib suhbat qurar edi.

Alisher sevinib, otasi oldiga yugurdi.

-Bor, chirog'im, uyga boringlar, qorong'u tushdi. Ko'chada sizlarni bobong kutib turibdi,- dedi Alisherning yelkasini quchib G'iyosiddin Kichkina.

Alisher cho'zilib otasining bo'ynidan quchoqlab o'pdi-da, chetda turgan onasi oldiga yugurdi, birga ko'chaga chiqib ketdilar.

-O'g'il chakki emas, tiyrak, begona ko'zdan asrasin!- dedi zimdan bolani ta'qib qilib turgan bek.

G'iyosiddin Kichkina kamtarona ohangda:

-Ilohim mulla bo'lsin, zehni yaxshi,- dedi. So'ng o'zi ham ichida: «Ha, tangrim yomon ko'zdan asrasin!», deb qo'ydi.

Alisher o'z tengi ikki qo'shni bola bilan hovlida soqqa o'ynardi. Bolalarning ustida malla yoqa bo'z ko'ylak, boshlarida kir oq taqya, oyoqlari yalang. Alisher ham hiyla uringan, eskigan etiklarini yechib devor tagiga tashlagan edi. Soqqalarni uzoqqa uloqtirib keyin halloslab yugurdilar. Alisher harakatchan, yugurik, soqqa ortidan chopgancha o'rtoqlaridan qolishmaydi.

O'yindan zerikkach soqqalarni yig'ishtirib, devor soyasida bir lahza cho'qqayib o'ltirdilar. Shu topda daraxtlar orasidan otilib chiqqan kiyik Alisherni hidladi, erkalanib surkaldi. Alisher kiyikning bo'ynidan quchib, boshini silab ulgurmaganda ediki, jonivor bir zumda yo'q bo'ldi.

-Seni tanir ekan, qurmagur, xo'eb o'rgatibsan o'zingga,- dedi bolalardan biri.

-Rost, qoyilman!- deya ma'quulladi zavq bilan ikkinchi bola. - Hozir oldingda turgan kiyik otilgan o'qdek uchdi-ketdi, zap ziyrak, chopqir bo'ladi-da.

Alisher kulimsirab, kiyikning xulqi, qiliqlari haqida jiddiy so'zlay boshladi:

(Davomi bor).

MEHR KUCHI

(Hikoya)

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

-Qo'rqmang buvijon, o'tib ketadi,- buvisiga tasalli berishga urindi Ilhomjon, o'zining es-hushi esa Gulchehrada, ertasiga tug'ilgan kunga chiqishda edi.

-O'tib ketadi deb o'tirsak o'tiraveramiz, biror chora ko'rish kerak.

Anzirat xola oshxonaga yo'naldi, muzlatgichdan bir banka qatiq olib, orqasiga qaytdi.

-Bismillohi rahmoni rahim, meni qo'lim emas, bibi Maryam onamizning qo'llari,- deb nabirasining peshonasiga qatiq chaplay boshladi.

-Nima qilyapsiz buvi?-butunlay holdan toygan Ilhomjon zo'rg'a e'tiroz bildirdi.

-Qatiq ming dardga davo, mana ko'rasan, badaningdagi butun issig'ni sug'urib oladi, hademay o'zingga kelib yengil tortasan.

Biroq Ilhomjonning isitmasi borgan sari zo'rayib, ahvoli og'irlashaverdi. Nihoyat hushidan ketdi.

Bechora kampir nabirasining tepasida parvona, «tiq» etsa eshikka qarar, kelinining kelishini kutardi.

-Hozirgi xotirlarga hayronman, bo'lmasa tayinladima tez yetib keling deb, haligacha daragi yo'q. Ona degan bolasining ahvoli og'irligini eshitsu uchib kelmaydimi?- kampir nabirasining tepasida tebranib o'tirib kalima keltirardi,-Lo iloha illalloh, Muhammadir rasulilloh.

E xudo, o'zing nabiramning dardiga davo ber. Shu payt ko'cha eshik qo'ng'irog'i jiringlab qoldi.

-Ana keldi beg'am onang,-kampir shoshib eshik tomon yo'rg'aladi.

Barnoxon eshikdan kira solib, Ilhomjonning xonasiga otildi, o'g'lini ko'rib qo'rqib ketdi.

-Voy oyi, peshonasiga nima qildi?

-Qatiq chaplab qo'ydim. Bola yonib yotsa ham qo'limni qovushtirib o'tiraymi? Harna isitmasini oladi.

-O'zining dorisi ham bor edi,- Barno qaynonasiga qattiq gapirolmasa ham ranjiganini yashirolmadi.

Shkafdan gradusnikni olib o'g'lining qo'ltig'iga qo'ydi.

-Tuzukmisan, Ilhomjon?- deb so'radi,- men oyingman, ko'zingni och, meni eshityapsanmi?

Ilhomjon javob bermadi.

-Zokirjonga xabar qildingizmi?- deb so'radi Anzirat xola.

-Ha, telefonda aytdim. Bilasiz-ku o'g'lingizning ishxonalari tupkaning tagida, kelib qolarlar.

Sal o'tib Barno gradusnikni oldi, ko'rib hushi uchdi.

-Ha, nechaga chiqibdi?-xavotirlanib so'radi kampir.

-O'ttiz to'qqiz,-ko'zi ola-kula bo'lib javob qildi onaizor.

Qaynona kelin vahimaga tushib o'zlarini qo'yarga joy topolmay qoldilar. Vaqt o'tgan sari vahimalari kuchayaverdi.

Yaxshiyam Zokirjon kelib qoldi-yu ayollar sal o'zlarini bosib oldilar, har holda erkak kishi-da, dalda bo'ldi.

Ilhomjon hamon hushidan ketib yotardi. Kechga tomon isitmasi zo'rayib 41 ga chiqib ketdi, «Tez yordam» chaqirishga majbur bo'ldilar.

Chamasi yigirma daqiqalardan so'ng eshik qo'ng'irog'i jiringladi.

-Ana kelishdi,- dedi Barnoxon.

Uy egalari doktorni najotkor kelgandek kutib oldilar.

«Tez yordam» da ishlash oson emas, ayniqsa tunda

navbatchilik qiladiganlarga og'ir. Shu bois aksariyat yosh doktorlar ishlaydi «Tez yordam»da. Tashrif buyurgan shifokor esa sochlariga oq oralagan elliklardan oshgan odam edi. Zokirjon uni ko'rib suyundi. Keksa doktorlarning malakasi yuqoriroq, tajribasi ko'proq bo'ladi yoshlarga qaraganda.

Doktor qunt bilan Ilhomjonni ko'zdan kechirdi. Zokirjon o'g'lining bir yildan beri davolanayotganini, ammo samarasi bo'lmayotganini aytdi.

Barnoxon esa bolaning isitmasi qirq birga chiqqanini, hech qachon isitmasi bunchalik ko'tarilmaganini gapirdi.

Doktor bemorni ko'zdan kechirishda davom etar ekan hotirjamlik bilan ma'lumotlarni eshitardi. Nihoyat u boshini ko'tarib «tushinarli» dedi. Ko'tarib kelgan qutisini ochib eng avvalo bemorga isitmani tushiradigan ukol qildi. Keyin Zokirjonga yuzlandi.

-Bolani hoziroq davolanayotgan kasalxonasiga olib borish kerak.

O'zining doktori kasallik tarixini biladi, davolashi oson bo'ladi. Men birinchi yordamni berdim.

-Balki o'ziga kelib qolar. O'zi kecha uyga kelgandi, doktori bir haftaga javob bergandi.

-Meni gapimga kirsanglar bolani zudlik bilan kasalxonaga olib borish kerak.

Zokirjon bo'shashib iyagini qashidi.

-Na chora, siz shunday deb hisoblasangiz, mayli, olib boramiz.

Shu topda kutilmagan hodisa ro'y berdi. Ilhomjon bir dam o'ziga kelib ko'zini ochdi, adasiga qarab zaif ovozda yolvord.

-Adajon, meni uyda olib qoling, kasalxonaga bormayman.

Zokirjon kalovsirab qoldi. Ilhomjon mo'min-qobil, itoatkor bola edi. Dardga chalinibdiki taqdirga tan bergan, biror marta ham kasalxonaga borishdan bosh tortmagandi. Nima bu - tuzalib ketishdan umidini uzganmi? Yo bu yog'i nima bo'lsa bo'lar, deb hayotdan beziganmi? Yo kasalxona joniga tekkanmi?

-Nega bormaysan, o'g'lim? O'zing o'rgangan kasalxona-ku.

-Bormayman... nimaga desangiz...- Ilhomjon sababini aytishga madori yetmadi yana hushidan ketdi.

Zokirjonning peshonasida ter yaltiradi, u hayajonini zo'rg'a bosib doktorni boshqa xonaga taklif etdi. Yolg'iz qolishlari bilan izhori dil qildi.

-Doktor, o'g'limning kasalxonaga borishdan birinchi marta bosh tovlashi, kasalga ko'nikib qolgandi. Buni qanday tushinish mumkin? Nahotki tuzalib ketishdan umidini uzgan bo'lsa?

-Unchalikka bormagandir. Kasalxonaga o'z xohishi bilan boradigan bemorlarni kamdan kam uchratganman, ayniqsa bolalar orasida. Hammasi ham tihirlik qiladi, majburlikdan boradi. Zokirjonni yupatgan bo'ldi doktor,-shundoq ekan, bolaning ko'ngliga qarab o'tirmay olib ketgan ma'qul.

-Ahvoli juda og'irmi?- xavotirlanib so'radi Zokirjon,- axir ertalab ishga ketayotganimda tuppata tuzuk edi.

-Sizni cho'chitmoqchi emasmanu, lekin to'g'risini aytishim kerak, bola eng xavfli nuqtada, agar yana sal isitmasi ko'tariladigan bo'lsa... dosh berishi qiyin.

-Balki keyin gap tegib qolmasin uchun oldini olayotgandirsiz,shifokorlar ehtiyotkor bo'ladi,kasalxonaga oborib topshirsangiz javobgarlikdan qutulasiz.

Doktor Zokirjonning gapidan xafa bo'lmadi.

-Siz haqsiz, doktorlar ehtiyotkor bo'ladi, javobgarlikni bo'yniga olishni istamaydi,- dedi u hotirjam ovozda,- lekin men birinchi navbatda o'z

Farhod MUSAJONOV

vijdonim oldidagi javobgarlikdan cho'chiyman. Vijdonim esa, burchim esa sizga haq gapni aytish. O'g'lingiz juda ta'sirchan, nozikta'b bola ko'rinadi. Ko'chaga chiqqan bo'lsa o'rtoqlari qattiq ozor yetkazgan. Chunki asablari, ruhi lat yegan, ha, bunday shok holati faqat chuqur hayajon oqibatida ro'y beradi. Shuning uchun vaqtni o'tkazmay, tezroq kasalxonaga olib boraylik.

-Tushunaman, ammo...- Zokirjon o'ylanib qoldi,- aytdimku o'g'lim birinchi marta iltimos qilyapti, ilgari indamay ketaverardi. Shundoq ekan... xudo ko'rsatmasin, oxirgi iltimosi bo'lsa, unda o'zimni kechirolmay umrim azobda o'tadi.

Zokirjonning ovozi qaltirab, zo'rg'a gapirdi. -O'g'lingizni ko'ngliga qarab, uyda olib qolsangiz xudo ko'rsatmasin, bir narsa bo'lib qolsa, unda ham o'zingizni kechirolmay umringiz azobda o'tadi. Keyin pushaymon bo'lib yurmaslik uchun chora ko'rgan ma'qul,- dedi doktor.

Zokirjon yana o'ylanib qoldi, keyin qat'iy qaror qabul qildi.

-Nima bo'lsa peshonamdan ko'raman, o'g'limning ra'yini qaytargani ko'nglim chopmayapti, bir galchalik ko'ngliga qaray, zora o'ziga kelib qolsa.

-Mayli,o'zingiz bilasiz, biz hech kimni zo'rlab kasalxonaga olib ketolmaymiz,- doktor ishdagi odam edi, biroz cho'zilib ketgan gapga yakun yasadi,- meni vazifam bemorning ahvolidan sizni ogohlantirib qo'yish.

-Sizni tushunaman,- uzrona ohangda gapirdi Zokirjon,- agar lozim bo'lsa bolani o'z ixtiyorim bilan uyda olib qolayotganim haqida tilxat yozib beraman.

-Tilxat shart emas,- dedi doktor va rasmiy tilga ko'chdi,- kasalxonaga borishdan bosh tortganingiz haqida o'zim yozib ketaman.

-Ma'qul,- Zokirjon muloyimlik bilan rozilik bildirdi.

Ular bemor yotgan xonaga qaytishdi. Xonaga odam kirganini sezgan Ilhomjon bir lahzaga kelib ko'zini ochdi.

-Ada, kasalxonadan olib qolganingiz uchun rahmat,- dedi va yana hushidan ketdi.

Doktor taajjubdan dong qotib qoldi, o'rtada kechgan gapni bola qayoqdan bilgani uni hayratga soldi.

Zokirjon doktorni dahlizga kuzatib chiqdi.

-O'g'lingiz haqiqatda o'ta sezgir, zehni o'tkir bola ekan,- doktor eshik tagida to'xtab Ilhomjonning kasalini o'zicha aniqlashga urindi,- bunday ko'ngilchan, ziyrak, ruhi nozik insonlarning kasalga chalinishga kuchli stress- qattiq hayajon sabab bo'ladi. Balki o'g'lingiz ham...

-Siz haqsiz,- doktorning gapini ilib ketdi Zokirjon,- bultur maktabdan qaytayotganida ko'z o'ngida sinfdoshini mashina bosib ketgan.

O'shandan beri o'g'lim o'ziga kelolmaydi. -Hm... doktor biroz o'ylanib qoldi, keyin ancha yumshab davom etdi,- men sizni ancha xavotirga soldim o'g'lingizning ahvoli og'ir deb.

Endi ozgina tasalli bermoqchiman. Gap shundaki bu toifa bemorlar yana bir karra qo'rquv yoki behad quvonch oqibatida qattiq hayajonga uchrasalar sog'ayib ketishlari mumkin, bunday hodisani tajribamda uchratganman. O'g'lingizni nimadir qattiq hayajonga solgani aniq, demak turtki bor, ajab emas shu bahona shifo topib ketsa.

-Koshkiydi, umidimiz xudodan.

-Eng xavflisi besh-olti soat. Shu vaqt ichida isitmasi tushsa oyoqqa turib ketadi. Xullas, tonggacha yetib olsa marra sizlarniki.

(Davomi bor).

NAFISANING NAFIS CHIZGILARI

O'zbekona milliylikimiz ruhi ufurib turgan mana bu suratga bir e'tibor bering-a. Undagi rang-tasvirni, ma'no-mazmunni uqib, biron-bir taniqli musavvirning asari bo'lsa kerak, deb o'ylayotgandirsiz. Xulosa chiqarishga shoshilmang. Bu rasmni sizning tengdoshingiz Farg'ona viloyati, Beshariq tumanidagi 33 -

maktabning 8 - sinf o'quvchisi Nafisa Qodirova chizib yuborgan. Darvoqe, bu qiz o'tgan yili O'zbekiston televideniyesida o'quvchilar orasida o'tkazilgan «Mening mahallam» mavzusidagi rasmlar ko'rik-tanlovida o'z rasmlari bilan qatnashib, faxrli ikkinchi o'rinni olgan edi.

Biz Nafisaxonning maktabi, tengdoshlari, uni ijodga undagan ustozlari haqida batafsilroq bilgimiz kelib, suhbatga chorladik.

-Yaxshisi bu haqda ustozim, meni mana shu tanlovda ishtirok etishga da'vat etgan Qosimjon aka gapirib bera qolsinlar,-dedi Nafisa kamtarlik bilan.-Ular mendan ko'ra ko'proq biladilar.

-1500 ming nafar o'g'il-qiz tahsil oladigan maktabimiz tumandagi eng katta maktablardan biri sanaladi, -deya so'z boshladi maktabning ma'naviy va ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari Qosimjon aka Soliyev.- O'quvchilarimizga 90 nafar bilimli, bag'ri keng ustoz -murabbiylarimiz ta'lim-tarbiya berishadi. Katta maktabimizning qo'lga kiritayotgan yutuqlari ham kattagina. O'tgan yili fan olimpiadalarida qatnashgan bilimdon, zukko o'quvchilarimiz 48 ta maktab orasida 6 - o'rinni egallab qaytishdi.

Sport sohasida ham erishilgan yutuqlarimiz maqtasa arzigudek. Umidli sportchilarimiz ikki yildan buyon Respublika o'quvchilari o'rtasida o'tkazilgan «Umid nihollari» sport musobaqasida tumanda

birinchilikni qo'ldan bermay kelishyapti. «Yosh musavvirlar» tanlovida qatnashgan Omina Yaxshiyeva, Jahongir Rustamov, Nafisa Qodirovalar mana besh yildirki birinchi o'rinni egallab kelishyapti.

Rassom Nafisa qizimizning qo'lga kiritgan yutug'i barchamizni, ayniqsa, unda rang-tasvir san'atiga qiziqish uyg'otgan ustoz Munojotxon Abdulalomovani juda quvontirib yubordi. Bu yangilikdan birinchilardan bo'lib xabar topgan tumanimizning «Beshariq tongi» gazetasi ijodkorlari Nafisa haqida kattagina maqola ham chop etishdi.

Tumanimiz ma'naviyat va ma'rifat markazi, tuman «Kamolot»

YOIX bo'limi yetakchilari

ham g'oliba qizimizni samimiy qutlab, rag'batlantirishdi...

-Nafisaxon, ulg'aygach kim bo'lmoqchisiz?-deya suhbatga tortdik qahramonimizni.

-Kelajakda taniqli rassomlarimiz Abdulxaq

O'rol Tansiqboyev, Abdullayev, Bahodir Jalolov singari mohir musavvir bo'lmoqchiman. Qalbmida kechayotgan tuyg'ularni, hayotdan olgan taassurotlarimni ranglar orqali ifodalab, xalqimiz ma'naviyati yuksalishida o'z hissamni qo'shmoqchiman.

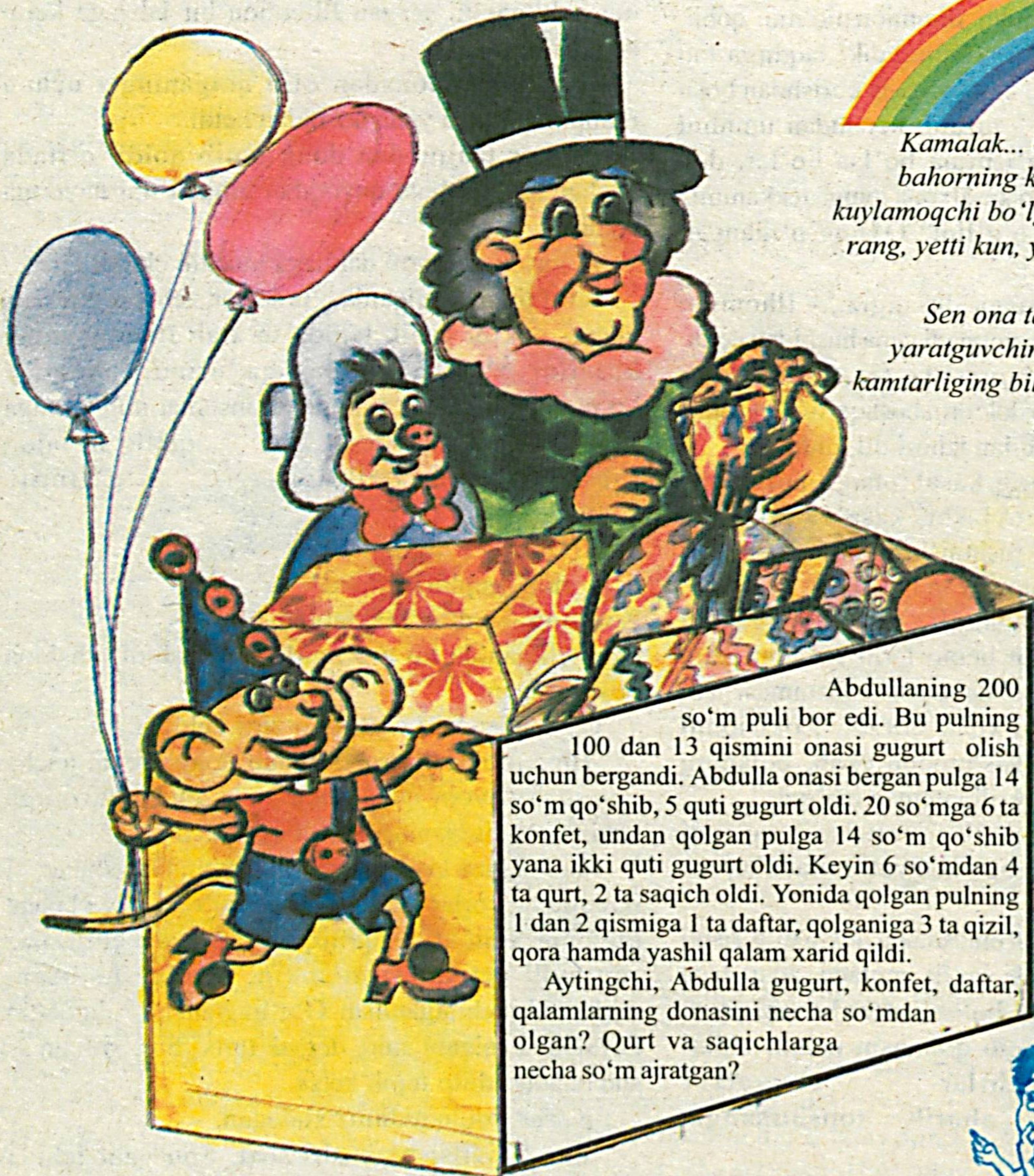
Hali yosh bo'la turib, oldiga qo'ygan ulkan maqsadlari sari tinimsiz intilayotgan, izlanayotgan Nafisaga biz ham astoydil havas qildik.

-Oppoq orzularing hamrohing bo'lsin, Nafisa,-deya unga ijodiy barkamollik tiladik.

FERUZA suhbatlashdi.

JUMBOQLI BOSHQOTIRMA

Dilshod G'AFUROV,
Toshkentdagi G'afur G'ulom nomli
169 - maktabning 8 - «A» sinf o'quvchisi.

(Qatra)

Kamalak... Olamning yetti mo'jizasi senda mujassamdir. Sen bahorning ko'rki, yomg'ir va quyoshning bezagidirsan. U kuylamochi bo'lgan qo'shiqning shodon misralari jilosidirsan. Yetti rang, yetti kun, yetti dunyo. Bu qanday baxtli raqamdirki, u sening taqdiringga ham bitilgandir?!

Sen ona tabiat qarshisida bosh egasan. Negaki, u sening yaratguvchingdir. Beqiyos go'zallikka ega bo'lsang-da, o'z kamtarliging bilan insonlarni ham shunday bo'lishga o'rgatuvchi pok va nafis timsolga o'xshaysan.

Aziza BERDIBOYEVA,
Alisher Navoiy nomidagi Nafis san'at litseyining
9 - «A» sinf o'quvchisi.

TOPISHMOQLAR

To'rtta qo'li bor uning,
Uyg'otadi har kuni.
O'zi har xil shakldor,
Xo'rozdan ne farqi bor?
Chiq-chiqldaydi u doim,
Buni top-chi, Guloyim.

(ivos)

O'zi multik qahramon,
Yashirolmas hech sirni.
Yolg'on gapirsa doim,
O'sib ketadi burni.

(Buratin)

Menda pishar hamma narsa,
Shirin kulcha, qovoq somsa.
Menga qo'yadilar uni,
Kuyib ketdi tunov kuni.

Fotima va Zuhra ILHOMOVALar,
Poytaxtdagi 228 - maktabning
3 - «B» sinf o'quvchisi.

TONG
yulduzi

O'zbekiston bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Risboy JO'RAYEV,
Mirakmal MIROLIMOV,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir
o'rinbosari),
Abdusaid KO'CHIMOV,
O'ktam OHUNOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
№ 022 raqam bilan
2003 yil 11 dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.
Gazeta
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi
kompyuter bo'limida
terib sahifalandi.
Gazeta haftaning
dushanba kuni chiqadi.
Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.
Toshkent matbaa
kombinatida chop etildi.

Adadi - 46918
Buyurtma № J 000071

Gazetani
Otabek
ESHCHANOV
sahifaladi.
Navbatchi:
Ozoda
TURSUNBOYEVA

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.
Obuna indeksi: 198

Bizning elektron
pochtamiz:
ijod@uzpak.uz

Tel: 144-63-08
144-62-34
Tel./ faks:
(99871) 144-37-24